WS 100 - viesti

Voutilaisille ja Smolandereille 2017

Voutilaisten-Smolanderien sukuseura r.y.

Sposti: info@ws-sukuseura.fi

Kotisivu: www.ws-sukuseura.fi

Facebook: hakusanalla ws-suku

Puheenjohtaja: Eija Mäki, Lokkitie 1 C 4, 73600 Kaavi, puh. 0400-561 401

Sihteeri: Marita Parviainen, Peltokuja 7, 71160 Riistavesi, puh. 044-5928 697

Pankki: Valkeakosken Osuuspankki, FI13 5494 0920 0645 34, BIC OKOYFIHH

WS-wiesti

Julkaisija: Voutilaisten-Smolanderien sukuseura r.y.
Toimittajat ja taitto: Eija Mäki ja Marita Parviainen
Paino: KYS, Monistamo

Tiedoksi, että edellisessä lehdessä mainitsimme virheellisesti ws-korun suunnittelijaksi Eva Thorénin ja valmistajaksi Sakari Timosen. Korun on siis suunnitellut ja valmistanut Eva Thorén Juankoskelta. Sakari Timonen Kuopiosta on valmistanut korun muotin.

Sisällys:

Puheenjohtajan tervehdys
Virittäytymistä joulutunnelmaan
Sukuseuramme toiminta 2016
Kulttuurihistoriaa Firenzessa
Sotahistoriaa Ilomantsissa
Torilta kuultua
Sotaorvon tarina
IN MEMORIAN - Veikko Voutilaisen (1928-2014) elämästä Rautavaaralla
100-vuotias Suomi suvun jäsenten kokemana
Onko 100 vuotta pitkä aika?
Sukututkimusta netissä
Jäsenasiat

Kansikuva: Oinassalmen taistelun muistomerkki (talvisota)

Kuvat: Mikko Parviainen

Puheenjohtajan tervehdys

Rakkaat sukulaiset!

Vuosi on jälleen kulumassa loppua kohden ja on hyvä katsoa seuramme toimintaa kuluneen vuoden aikana. Sukuseuramme on toiminut aktiivisesti ja meillä on ollut useita tapahtumia, joihin on osallistunut jäseniä mukavasti ympäri Suomea. Kevät alkoi Kuopiossa pidetyllä vuosikokouksella ja heti toukokuussa tehtiin matka lämpimään ja kauniiseen Firenzeen. Ne, jotka eivät olleet matkalla mukana, voivat tutustua tähän historialliseen ja kauniiseen kaupunkiin lehdessä olevan kirjoituksen myötä.

Elokuussa teimme vaikuttavan retken Ilomantsiin, jossa tutustuimme sotahistoriaan ja taistelupaikkoihin. Retki oli hyvin mielenkiintoinen ja ainakin minulle avasi ''historian ikkunan'' menneisiin sotatapahtumiin ja osaan nyt vielä enemmän arvostaa ja kunnioittaa niitä ihmisiä, jotka ovat taistelleet meille vapaan, itsenäisen Suomen. Kotirintamalla on ollut omat taistelunsa, kun siellä ihmiset yrittivät selviytyä jokapäiväisestä elämästä ja samalla surtiin ja vuodatettiin lukemattomia kyyneleitä kaatuneiden isien, aviomiesten ja poikien puolesta. Kunnianosoitus myös kaikille naisille, jotka sota-aikana ja sodan jälkeen kasvattivat lapsensa niukoissa oloissa ja osoittivat näin peräänantamatonta sitkeyttä. He olivat suuria arjensankareita. Itsenäisyyspäivänä sytytän kynttilän ikkunalle suurta kiitollisuutta tuntien ja siunaten vapaata Suomea ja sen kansaa.

Joulukuussa tapaamme vielä pikkujoulun merkeissä Kuopiossa, menemme teatteriin ja sen jälkeen vielä ruokailemaan. Toivottavasti tulette mukaan katsomaan pysyykö se viulunsoittaja katolla.

Kiitän kaikkia kuluneesta vuodesta ja toivotan kaikille hyvää loppuvuotta .

Muistetaan että Suomi 100 ei ole itsestään selvä asia!

Lämpöisin terveisin Eija

Virittäytymistä joulutunnelmaan

Vuosi sitten vietimme pikkujoulua Varkaudessa ensin kaupunginteatterissa Poikamiespoksi -musikaalin parissa ja sen jälkeen ruokailimme paikallisessa ravintolassa.

Pikkujoulu

lauantaina 09.12.2017 klo 13:00

Viulunsoittaja katolla -musikaali

Kuopion kaupungin teatteri

Kesto 3 tuntia. Väliaika 25 minuuttia

Lipun hinta 44€ (sisältää kahvin / teen + kahvileivän väliajalla).

Esityksen jälkeen menemme ruokailemaan paikalliseen ravintolaan (omakustanteinen).

Sitova ilmoittautuminen 6.11. mennessä:
Sposti: info@ws-sukuseura.fi tai Puh. 044 5928 697 / Marita (klo 19:00 - 21:00)

Ilmoita; nimi, puhelinnumero, lähdetkö ruokailemaan ja erityisruokavalio.

Sukuseuramme toiminta 2016

Vuosikokous pidettiin **lauantaina 22.4.2015** klo 12:15 alkaen RIISAssa - Suomen ortodoksisessa kirkkomuseossa Kuopiossa.
Kokouskutsut lähetettiin jäsenille 29.3.2016. Kokoukseen osallistui 19 henkilöä. Kokousjärjestelyt hoiti Eija Mäki ja Marita Voutilainen.
Kokous aloitettiin opastetulla RIISAn näyttelyyn tututumisella ja kahvilla sekä sukuseuratuotteiden myynnillä.

Kokouksen aluksi pidettiin hiljainen hetki ja sytytettiin kynttilä edesmenneiden muistolle.
Sukuseuran puheenjohtajaksi valittiin edelleen Eija Mäki. Hallituksen kooksi vahvistettiin seitsemän (7) ja puheenjohtaja.
Hallituksessa jatkavat entisistä; Merja ja Juha Ilmoniemi, Päivi Kankkunen, Risto Smolander, Marita Parviainen, Eeva ja Teuvo Voutilainen.
Toiminnantarkastajaksi valittiin edelleen Arto Voutilainen Hyvinkäältä sekä varalle Hannu Smolander Tuusniemeltä.

Järjestäytymiskokouksessa valittiin hallitukselle seuraavat toimihenkilöt ja työryhmät:

- varapuheenjohtaja Juha Ilmoniemi
- sihteeri / myynti- ja markkinointi / jäsenrekisterin hoitaja Marita Parviainen
- taloudenhoitaja Merja Ilmoniemi
- sukutietojen tallentaja Päivi Kankkunen ja Juha Ilmoniemi
- WS-wiestin vastaava toimittaja / taittaja Eija Mäki ja Marita Parviainen
- sähköpostin / kotisivujen ylläpitäjä Marita Parviainen
- FB-sivujen ylläpitäjä Eeva Voutilainen
- arkistotyöryhmä: Juha Ilmoniemi

Kauden toiminta

- hallituksen kokouksia toimintakaudella oli kolme
- lisäksi hallitus neuvotteli s-postin välityksellä
- WS-viestiä toimitettiin yksi numero
- Sukujuhla- ja kokous Kolilla 16.7. Osallistujia oli 65 henkilöä
- pikkujoulu 26.11. Varkauden kaupungin teatterissa ja sen jälkeen ruokailtiin paikallisessa ravintolassa. Järjestelyt hoiti Risto Smolander.

Sukuhaudan hoidosta huolehtii seurakunta

Jäsenasiat

Sukuseuran jäsenmäärä 31.12.2016 on 263 henkilöä jakautuen seuraavasti:

1.	Vuosijäseniä	132	
2.	Ainaisjäseniä	46	
3.	Vapaajäseniä	75	(= yli 80v. / vuosijäsen)
4.	Kunniajäseniä	10	

Toimintasuunnitelma 2017

Vuosikokous Kuopiossa huhtikuussa
Firenzen matka toukokuussa
Kulttuurimatka sodan jäljille Ilomantsiin elokuussa
WS-wiestiä toimitetaan yksi numero syksyllä
Osallistutaan tarpeen ja kiinnostuksen mukaan SSK:n tapahtumiin
Pikkujoulu marras- joulukuussa
Hallitus kokoontuu tarpeen mukaan

Juhannusilta

Ulla-Maija Voutilainen

Se on Juhannusaikaa, aatoksi mökille
perinteen mukaan.
Auto upposi rantaan, ukkosti ja satoi,
mutta perille päästiin,
syötiin ja saunottiin.
Tyttö halusi ongelle,
kalaa ei tullut, mutta ilta oli kaunis
- järven pinta tyynesti punersi.

Toiselta rannalta kuului hoilausta
ja muutakin toilausta.
Musiikkia mekin radiosta etsittiin
ja tietenkin tanssittiin.
Minä hieman vanhempi tyttö,
tytön kanssa yrttejä etsittiin
ja löytyihän niitä.

Sitten yöllä allergianuha iski,
kun piti oman kullan kuvia nähdä,
niin yrtit vain systeemit sotki.
Se on Juhannustaikaa!

Kulttuurihistoriaa Firenzessa
Mikko Parviainen

Sukuseuramme teki matkan Firenzeen toukokuussa. Mukana oli 17 matkaajaa. Kokoonnuimme Helsinki-Vantaan lentoasemalla 21. päivänä ja lensimme Frankfurtin kautta Italiaan. Nautimme vajaan viikon keväisen helteisestä Toscanasta. Oppaanamme toimi Anne Ovaskainen von Bremen, joka oli tehnyt suurtyön valmistellessaan meille valmiin matkapaketin majoituksineen, museokäynteineen ja retkineen. (Anne ja hänen miehensä Burchard olivat oppaanamme sukuseuran Saksan matkalla syksyllä 2014).

Kulttuurihistoriasta kiinnostuneelle Firenze on varsinainen aarreaitta. Siellä ovat vaikuttaneet mm. Dante, Michelangelo, Donatello ja Machiavelli ja näiden lisäksi sen museoista tai kirkoista löytyy Leonardon, Botticellin ym. töitä. Kaupungin symbolina pidetään tuomiokirkkoa (Duomo), joka valmistui 1400-luvulla. Erityisesti sen kupoli on mahtava ilmestys. Sen huippu kohoaa sataan metriin ja sen halkaisija on 42 metriä. Kupolin suunnitteli Filippo Brunelleschi ja se on yksi renessanssi arkkitehtuurin nerokkaimmista rakennelmista. Kupolin huipulle voi kiivetä kapeita portaita pitkin, askelmia on kaikkiaan 463. Näköala huipulta palkitsee kyllä kiipeämisen vaivan. Muutama sukuseuralainen kapusi huipulle.

Firenzessä on yli sata museota, taidegalleriaa tai kirkkoa, joihin turisti voi tutustua. Viikossa ehdimme käydä vain joissakin niistä. Kulttuurinnälkä tuli niilläkin tyydytettyä ja vältimme Stendhalin syndrooman. Ranskalainen kirjailija Henri Beylen vieraili Firenzessä 1800-luvun alkupuolella ja hän käytti salanimeä Stendhal. Hän totesi, että liiallinen taiteen nauttiminen aiheuttaa pyörrytystä ja ihminen voi menettää kokonaan itsehillintänsä. Tämä johtaa fyysiseen uupumukseen ja henkilön on jopa vaikea hengittää. Nykyään Santa Maria Nuovan psykiatrisella osastolla hoidetaan tällaisia potilaita. Vuosina 1978-86 todettiin 107 akuuttia tapausta. Italialainen psykiatri Graziella Magheriini nimesi tämän taudin vuonna 1989 Stendhalin syndroomaksi. Syndroomaan sairastuneet ovat useimmiten keski-ikäisiä yksinäisiä naisia. Italialaiset (taiteelle vastustuskykyiset) eivät tautiin sairastu.

Retkikohteina meillä olivat Fiesolan kylä muutaman kilometrin päässä Firenzestä ja Toscanan viinialueet. Fiesolasta löytyy etruskien, roomalaisten ja langobardien arkeologisia kohteita. Sieltä avautuu upea näköala yli Firenzen kaupungin. Viiniretkellä tutustuimme kahdella viinitilalla viinin valmistukseen ja saimme toki maistella tilojen antimia.

Firenze on matkailijan kannalta sopivan kokoinen kaupunki. Useimmat nähtävyydet sijaitsevat kävelymatkan päässä toisistaan. Mikäli ei halua kuluttaa aikaansa pelkästään museoissa, voi kuljeskella pitkin keskiaikaisia kapeita katuja ja ihailla renessanssipalatseja sekä ihmetellä firenzeläisten tapaa pysäköidä autonsa. Aikaansa voi viettää myös kulkemalla Arno-joen reunaa tai tuhlaamalla rahansa kulta- ja kellokaupoissa Ponte Vecchiolla (silta, joka ylittää Arno-joen) tai tutustumalla Bobolin puutarhan istutuksiin.

Sotahistoriaa Ilomantsissa

Mikko Parviainen

Teimme yhdessä Parviaisten Sukuseuran kanssa kulttuuri- ja sotahistoriallisen matkan Ilomantsiin 26. - 27.8. Retkelle osallistui 34 henkilöä. Matkan pääpaino oli "Suomi sata"-teemaan sopien sotahistoriassa. Sotaan liittyviä muistoja Ilomantsi onkin pullollaan, sillä se on ainoa kunta Suomen rajojen sisäpuolella, jossa voi tutustua sekä talvisodan että jatkosodan tapahtumiin. Erilaisia sotamuistomerkkejä kunnassa on yli 30.

Ensimmäisenä vierailukohteena meillä oli Parppeinvaarassa sijaitseva raja-kenraalin maja. Se rakennettiin alunperin Rukajärvellä Tiiksan kylään ja se toimi kenraalimajuri Erkki Raappanan komento- ja majoituspaikkana. Raappana, joka oli myös Mannerheimristin ritari, komensi 14. divisioonaa, mikä valtasi Rukajärven venäläisiltä syyskuussa 1941. Rukajärvi säilyi suomalaisten hallussa sodan loppuun saakka. Tuolloin hirsinen rakennus siirrettiin Lieksaan ja vuonna 1984 sitten Ilomantsiin.

Ilomantsissa Erkki Raappana johti torjuntataisteluja heinä- ja elokuussa 1944. Alue oli Raappanalle hyvin tuttu, sillä hän oli ollut Joensuun rajavartioston komentajana 1921-1939. Ilomantsin taistelut olivat jatkosodan viimeiset ratkaisutaistelut. Venäläisten suurhyökkäyksen pysähdyttyä Tali-Ihantalassa Karjalan kannaksella puna-armeijan viimeinen yritys vallata Suomi tapahtui Ilomantsin suunnalta. Mikäli Raappanan johtamat suomalaisjoukot eivät olisi Ilomantsin korpisodassa onnistuneet pysäyttämään ja motittamaan venäläisiä, näille olisi avautunut suora tie eteläiseen Suomeen ja kannaksen joukkojen selustaan. Ilomantsissa varmistettiin tuolloin Suomen itsenäisyyden säilyminen.

Toisena päivänä ajelimme linja-autolla pitkin metsäteitä erinomaisen oppaan, sotakamreeri Rauno Suhosen, johdolla ja tutustuimme useisiin talvi- ja jatkosodan taistelupaikkoihin ja kuulimme mielenkiintoisia tarinoita myös yksittäisen rivimiehen näkökulmasta. Vierailimme myös Hattuvaarassa taistelijan talossa, jossa näimme erilaista sotamateriaalia sekä rintamamiesten tekemiä puhdetöitä. Siellä säilytetään myös Vietnamin viidakosta löytynyttä legendaarisen sotilaan Lauri Törnin asetta. Törni oli sodan loppuvaiheessa poikennut Hattuvaarassa silloisen alaisensa, myöhemmin presidentiksi valitun, Mauno Koiviston kanssa. Mannerheimristin ritari Lauri Törni oli jatkosodassa kaukopartioiden johtajana ja sodan jälkeen hän siirtyi Yhdysvaltoihin, missä sotilasura jatkui. Hän katosi Vietnamissa vuonna 1965.

Kansallisarkiston tiedostojen mukaan Ilomantsin taisteluissa kaatui yksi Voutilainen. Hän oli vehmersalmelainen maanviljelijä ja alikersantti Pentti Voutilainen (s. 30.5.1914), joka kaatui talvisodan alussa 9.12.1939.

Yksi matkamme mielenkiintoisista paikoista oli myös käynti EU:n itäisimmässä pisteessä. Siellä tunsi olevansa Venäjän syleilyssä, kun naapurimaata oli kolmella suunnalla.

Torilta kuultua

Muistiin kirjoitti Kaija Huusko

Kesällä 2015 kertoi eräs Kuopion Tanhuujien jäsen torilla yleisölle, että Maaningan Kuninkaan kartanon vouti oli paheksunut, kun Maaningan emännät olivat käyttäneet sunnuntaisin kansallispukujen kanssa päähineenä silkistä tehtyjä tykkimyssyjä. Vouti oli kirjoittanut asiasta Ruotsin kuninkaalle, jotta sellainen tapa kiellettäisiin tavalliselta kansalta, silkki kuului vain aatelisille. Kuningas kielsikin asian, mutta kiellon jälkeen maaninkalaiset isännät lähettivät puolestaan kuninkaalle kirjeen, jossa selitettiin, että emännät olivat kunnollisia, työteliäitä ja hurskaita ihmisiä, jotka käyttivät tykkimyssyä ainoastaan kirkossa. Isänniltä samansa selvityksen jälkeen kuningas perui kieltonsa. Olisiko kyseinen vouti ollut Per Jönsson.

Sotaorvon tarina
Kaija Huusko

Olin reilu 3-vuotias ja pikkusiskoni Ulla puolen vuoden ikäinen, kun isä joutui lähtemään talvisotaan. Hän ehti olla talvisodassa kolme viikkoa, kun saimme suruviestin, että isä on kaatunut rintamalla 18. joulukuuta. Yhden kirjeen hän ehti äidille sieltä lähettää.

Asuimme Puijonkadun ja Tulliportinkadun kulmassa paikalla, jossa nykyisin on Osuuspankin talo. En koskaan kysynyt äidiltä, oliko kyseessä isän virkasuhdeasunto. Näin saattoi hyvinkin olla, sillä jouduimme muuttamaan siitä pois. Uusi koti olikin sitten paljon pienempi kuin entinen. Äiti puursi töissä pitkää päivää elättääkseen perheemme. Me lapset vietimme paljon aikaa sukulaisten luona Tuusniemellä, isän kotiseudulla. Olimme siellä siskon kanssa pommituksia paossa. Muistan sen näyn, kun taivas pimeni pommikonelaivueista ja kuului kovaa meteliä. En kuitenkaan osannut pelätä, sillä ympärillä oli turvallisia aikuisia. Heidän kyljessään istuin ja kurkin, mitä ympärillä tapahtuu.

Kaija (vasemmalla) ja Ulla isänsä haudalla.

Siskoni lähetettiin 2-vuotiaana sotalapseksi Ruotsiin, jossa hän oli vuoden verran. Hän ehti oppia siellä kielenkin. Ulla oli hyvin sosiaalinen ja vilkas lapsi, joten hänet oli siksi helpompi lähettää vieraisiin olosuhteisiin. Minä olin arempi ja pidin asioita sisälläni. Yritin olla mahdollisimman kiltti ja huomaamaton, etten vain olisi kuormittanut äitiä liikaa isän kuoleman jälkeen. Äidin surua oli vaikea katsella. Heräsin joskus öisin äidin itkuun. Eihän meistä kahdesta pienestä kuitenkaan ollut lohduttajaksi. Olen miettinyt sitäkin, miten raskasta äidille on ollut viettää ensimmäistä joulua sotaleskenä. Isähän kaatui aivan joulun alla.

Isästä minulla ei ole kovinkaan monia muistoja, mutta ne harvat ovat sitäkin rakkaampia. Yksi muistoni liittyy Kuopion sankarihautausmaahan. Kävelimme siellä isän kanssa käsi kädessä. Isä nimitti puistoa Jumalan puistoksi ja opetti, että siellä täytyy olla hiljaa ja käyttäytyä nätisti. Joka

kerta, kun kuljen sankarihautausmaalla, muistan tuon kävelyretken. Isäni oli mukana Kuopion Suojeluskunnan Laulajissa ja kotona raikuivat usein Oskar Merikannon laulut. Ehkäpä siitä syystä olen aina tykännyt mieskuoron esittämästä musiikista. Isääni liittyy vielä muisto, että hän oli tupakkamiehiä ja siihen aikaanhan oli tapana polttaa sisällä. Tupakanhaju yhdistyy mielessäni edelleen niin voimakkaasti isään, että tunnustan pitäväni hajusta, vaikka en itse poltakaan. Päätin viidenvuoden ikäisenä, että en enää mieti isää enkä ikävöi häntä. Halusin äitini vuoksi olla reipas tyttö.

Täysin ilman isähahmoa en joutunut lapsuuttani viettämään. Tuusniemellä oli setä ja tädin mies, jotka olivat läheisiä. Varsinkin tädin miestä ihailin kovasti, koska hän oli jääpalloilija. Valitettavasti hänkin kaatui sodassa, kun olin kuusi vuotias. Sota vei myös enoni. Tietenkin isättömyys jätti minuun jälkiä. Arastelin ehkä pidempään poikien seuraa. Osittain se toki johtui myös siitä, että osan kouluvuosistani olin tyttöluokalla. Koulussa minua ei koskaan kiusattu isättömyyden vuoksi. Meidän koulussa oli jämäkät opettajat, jotka pitivät kuria. Siellä ei kiusaamista sallittu. Olen kuitenkin kuullut päinvastaisiakin tarinoita sotaorpojen lapsuudesta. Esimerkiksi maaseudulla heitä saatettiin kadehtia, koska he saivat avustuksia.

Minulla on kolme aikuista poikaa ja kahdeksan lastenlasta. Välit lähipiiriin ovat tiiviit. Yksi lapsenlapsi on luonani yötä aina silloin, kun on aikainen meno kouluun. Ulla-siskoni on asunut perheineen Australiassa jo lähemmäs viisikymmentä vuotta. Olemme tavanneet tänä aikana vain kerran. Joka sunnuntai olemme kuitenkin yhteyksissä Skypen välityksellä. Välimatka on pitkä ja matkustaminen raskasta, mutta toivon kovasti, että vielä pääsisimme tapaamaan toisiamme.

Sankarihautajaiset Kuopiossa 9.1.1940

Itsenäisyyspäivää olen vuosien ajan viettänyt tietyn tradition mukaisesti - niin myös tänä vuonna. Käyn sankarihaudoilla ja vien kynttilät isän, äidin ja ukin haudoille. Itsenäisyyspäivänä päällimmäinen tunteeni on syvä kiitollisuus siitä, että olemme vapaita. Olen onnellinen, että omat lapseni ovat saaneet hyvän elämän itsenäisessä Suomessa.

IN MEMORIAN

Veikko Voutilaisen (1928 - 2014) elämästä Rautavaaralla

Kirjoitti tarinaksi vävy Mikko Parviainen

Synnyin 3.11.1928 Rautavaaralla Karimäen Voutilassa tupakamariin. Synnyin keskosena ja aviottomana. Olin syntyessäni hyvin pieni, olin kuulemma sopinut sen aikaiseen sikarilaatikkoon. Tarkkaa tietoa minulla sen koosta ei ole, ovat kertoneet sen kooksi noin 30 - 40 senttiä. Synnyin myös valekuolleena - paljon oli minua puristeltu ja kastettu kylmässä ja kuumassa vedessä ennen kuin virkosin eloon. Kastekummeinani olivat ukkini Pekka ja hänen toinen puolisonsa Hilda Maria. Tämä kuvastaa sitä kuinka tärkeä oma tytär ja tämän avioton poika olivat ukille. Hän otti molemmat avosylin vastaan, ei tuominnut tytärtään, eikä halveksunut poikaa. Halveksunnasta kyllä silloin piti yhteiskunta huolta.

Äitini Aino Katri oli viisilapsisen sisarusparven toiseksi vanhin sekä ainut tyttö. Mummoni kuoli vuonna 1919 äitini ollessa 11 vuoden ikäinen. Perheen elämä oli todella tiukkaa, oli nälkää, sairauksia ja työn puutetta joka puolella. Rautavaaran kirkkoherra Tamsteeni otti äitini huostaansa ja kasvatti häntä. Perheen vanhimman pojan Veikon otti puolestaan huostaansa kauppias Pehkonen Nurmeksesta. Kolme nuorinta lasta jäivät ukille, joka meni uudelleen naimisiin 1920. Kuusitoista vuotiaana äitini irtautui hoitovanhemmistaan ja aloitti työt savottakämppien emäntänä. Isäni jäi minulle salaisuudeksi - sitä en ole saanut tietää. Nuoruusvuosina se ei tullut minulle mielenkään, vasta keski-iässä kyllä useinkin. Tunsin äitini siinä mielessä hyvin, että kysymykseen isästäni hänen olisi ollut tosi vaikeaa antaa minulle vastausta. Siksi en sitä hänelle esittänytkään. Kunnioitin hänen vaitioloaan, enkä avannut niitä kipeitä haavoja hänen muistoistaan. Äiti rakasti minua suuresti. Olin ehkä hänen lapsistaan hänelle rakkain. Viimeisinä elinvuosinaan hän halusi minut ensimmäisenä luokseen sairaalavuoteenkin äärelle.

Asuin Karimäen Voutilassa äitini kanssa, kunnes äitini meni vuonna 1930 naimisiin Paavo Korhosen kanssa. Ukki antoi tyttärelleen maatilastaan 2 hehtaarin suuruisen maapalan, jonne he rakensivat pienen hirsimökin välittömästi. Ukki halusi, että minä jäisin kuitenkin syntymäkotiin hänen ja Hildan hoitoon ja tämä ukin toive toteutuikin. Kasvoin ja vartuin kahden kasvatusvanhemman hoidossa; ensiksi ukin ja Hildan vuoteen 1935 ja sitten Tauno-enon ja Kertun perheessä naimisiinmenoon saakka vuoteen 1952. Äitini perhe asui aivan lähellä naapurina, joten minulla oli ikään kuin kaksi äitiä ja viisitoista sisarusta.

Joitakin muistikuvia minulle on jäänyt mieleen 1930-luvun puolestavälistä. Muistan erityisesti ukkini kotiin paluut Rautavaaran kunnalliskodin rakennustyömailta. Ukki oli hyvä puuseppä, tehden ovia ja ikkunoita kunnalliskotiin. Näitä ikkunoita minä olin sitten maalaamassa parikymmentä vuotta myöhemmin. Erittäin selvänä muistona minulla on ukkini kuolema kesäkuussa 1935. Kauniina kesäpäivänä ukkini läksi raja-aidan korjaukseen - eikä tullut takaisin kotiin. Rupesivat etsimään ja ukki löytyi noin 400 metrin päästä kotoa. Järkytys oli valtava, erityisesti äidilleni, joka odotti tuolloin viidettä lastaan. Äiti oli iltalypsyllä nykyiselle rantamökille menevän tien kohdalla. Siinä hän sai tiedon isänsä kuolemasta - se tilanne on selvästi ja vahvasti jäänyt mieleeni. Äiti eli tämän jälkeen kuin unimaailmassa monet vuodet.

Tauno-eno haki Voutilaan emännäksi Kertun vuonna 1936. Kerttu oli ollut emäntänä Rautavaaran vanhainkodissa. Kerttu oli erittäin tasapuolinen lapsiaan kohtaan ja piti minua tasavertaisena omiin lapsiinsa nähden. Kasvatus ja opetus työtehtäviin oli täsmällistä ja määrätietoista. Kun pöytään laitettiin ruoka, niin kaikki mentiin ruokapöytään yhtä aikaa ja kädet ristissä lausuttiin ruokarukoukset. Kerttu oli rukouksen ihminen ja myös uskoi rukoukseen. Raskaan osan hän sai kokea sotavuosina, kun Tauno joutui talvisodassa venäläisten sotavangiksi ja kaksi hänen veljeään kaatui sodissa. Sota-aika katkaisi myös minun koulunkäyntini. Sain kansakoulun kolmannen luokan todistuksen keväällä 1941, neljäs luokka olisi alkanut syksyllä. Jatkosodan alettua minua tarvittiin kuitenkin kotona ja äitini apuna, joten koulu sai jäädä. Miesten lähdettyä sotaan , minulle jäi suuri vastuu molempien talojen työtehtävistä. En ole koskaan harmitellut sitä, että koulun käynti keskeytyi sodan vuoksi. Minua tarvittiin silloin ja sain antaa oman

panokseni kotien ja lasten tulevaisuudelle. Jokaisella oli tuolloin vahva sosiaalinen tunne ja halu auttaa jokaista, joka vähänkin apua tarvitsi.

Venäläiset pommikoneet lensivät usein Rautavaaran ylitse kohti Kuopiota. Kun koneiden äänet alkoivat kuulua vei Liisa-siskoni nuorimmat lapset kuusen alle suojaan. Tämä kuusi seisoo vieläkin mökkimme rajan tuntumassa. Toivon, että se saisi säilyä pystyssä muistona sodan peloista. Kuusen juurella oli lähde, josta äitini sangolla kantoi veden kotikäyttöön ja siellä hän pesi myös pyykit. Usein talvella kun pelättiin lentokoneitten saapumista aikuisväki laittoi valkoisen lakanan harteilleen, kun oli tarvis käydä naapurissa. Ikkunat oli pimeän aikana suojattu, etteivät valot näkyisi pommikoneille. Säännöstelyaika oli vaikeaa. Kaikesta oli pulaa, jauhoista, voista, sokerista, kahvista, vaatteista ja jalkineista. Minullakin oli puupohjaiset kengät erillisellä ohuella nahkalla tai vaateliinalla sääriosat nilkoista tiivistettynä, ettei lumi pääse iholle. Korttiannoksia ei aina ollut saatavilla. Lihaa ja jauhoja saatiin omasta taloudesta. Vasikka tai sikapossu teurastettiin kotona syksyisin talven varalle. Joitakin teurastuksia suoritin aivan omatoimisesti - ja hyvin nuo onnistuivat. Jyviä täytyi käyttää myllyssä Koirakoskella, jonne oli matkaa n. 30 kilometriä. Reissu tapahtui hevosella tai linja-autolla. Eräskin reissu tulee mieleeni. Issakkamäen emäntä Toinilta loppuivat jauhot ja miehet olivat sodassa. Hän tuli meillä käymään ja pyysi minua käymään myllyssä, Hän tekisi kuorman valmiiksi. Minä lupauduin ja helmikuisena pakkasyönä läksin aamukahdelta ajelemaan Koirakoskelle. Koko matkan myllylle saakka mielessä oli vain yksi ajatus - kuinka jaksan vetää säkit reestä myllyn yläsillalle. Mutta missä hätä on suurin, siellä apu on myös lähellä. Paikalla oli miehiä ja he tulivat heti auttamaan pientä myllymiestä. He kantoivat säkit ylös ja tekivät myös paluukuorman valmiiksi.

Sodan loputtua alkoi jälleenrakentamisen kausi, mutta edelleen oli kova puute kaikesta. Toivasen kauppaan tuli kerran viikossa jauhoja ja aamulla kello neljän maissa oli jo pitkä jono kaupanovelta sataan metriin tai ylikin. Minullekin sattui monesti, että kun olin kaupan ovelle päässyt, kauppias tuli ja sanoi jauhojen siltä erää loppuneen. Taas viikon päästä yritin uudelleen.

Enon kanssa olin paljon metsätöissä hevosen kanssa. Savotoissa oli se hyvä puoli, että siellä sai niitä tehopakkauksia hyvistä työsuorituksista ja määristä. Niissä oli monipuolisia muona-annoksia. Rautavaaran talviset salot eripuolilta pitäjää tulivat tuolloin tutuiksi. Muistan kun Yrjö Vartiaisen kanssa tehtiin tukkia Sotkamon rajan tuntumassa Vennäänmäessä. Justeerilla vedettiin petäjät nurin. Eräänäkin päivänä kaadettiin 150 runkoa maahan. Työ oli kovaa ja kovaa oli myös sapuska - läskiä illalla pannulle. Tauno-eno oli hevosen kanssa ajamassa meidän tekemiä tukkeja. Enimmäkseen enon kanssa talvisin ajettiin valmista tavaraa. Yhdessä tehtiin kuormat ja minä järjestelin puut sopivasti tien varteen. Keväällä jatkuivat kuorinnat talvella ajetuissa laaneissa ja sitten alkoivat uitot vesireittiä pitkin, Tiilikkajokea pitkin aina Sompsaan saakka. Olin näissä metsätöissä mukana kolmetoistavuotiaasta lähtien. Uittoreitillä minun vastuuhenkilönä oli Kertun isä, Eljas Hyvönen.

Äitini jäi sotaleskeksi vuonna 1944. Huoltoviranomaiset kävivät äidin kanssa keskusteluja, jos lapset vietäisiin Ruotsiin. Tähän äiti ei suostunut. Keskustelujen tuloksena äiti sai kuitenkin tukiperheitä, jotka antoivat monimuotoista avustusta ja huoltoapua. Kuitenkin tärkein apu oli naapurien ja ystävien antama. Kellonaikoja ei kyselty, jos jossakin lähimmäinen apua tarvitsi. Äidin perheessä oli yksi lehmä ja oli aikoja, jolloin maito piti hakea naapurista. Talvisin heinät loppuivat usein, mutta ratkaisu aina löytyi. Talvella polttopuista oli puutetta ja kunnastakin toivat pakkotilanteessa puita. Eräs tapaus on jäänyt vähän katkeranakin muistona mieleeni. Metsäfirmoille koivupuu oli tuolloin täysin arvotonta, siksi ne kaadettiin maahan ja jätettiin siihen lahoamaan. Niihin ei saanut koskea. Nykyisen kesämökkimme vastarannalla virma kaatoi maahan kauniin, tiheän ja pitkän koivikon. Syntyi ajatus, että sieltä niitä saa varmaan korjata polttopuuksi. Minut lähetettiin kysymään lupaa virman herralta. Vastaus sieltä oli jyrkkä ei. Seitsemän sotaorvon ja lesken asema ei metsäfirman miestä surettanut. Minun on ollut hyvin vaikea ymmärtää kielteistä päätöstä. Olin myöhemmin samaisen päällikön virka-asuntoa remontoimassa, jolloin oli hyvä tilaisuus muistuttaa asiasta.

Veikko kuvassa oikealla.

Neljäkymmentäluvun lopulla molemmissa perheissä suurin osa lapsista alkoi osallistua kotien töihin ja minä aloin harkita töitä kodin ulkopuolelta. Rakennustöitä oli tuolloin runsaasti tarjolla. Pääsin mukaan terveystalon rakentamiseen. Aloitettiin pohjan kaivuulla ja sisustustyön alkaessa Hannes-eno pyysi minut kaverikseen sanoen, että minä teen sinusta maalarin. Se ammatti veikin sitten minua yhtäjaksoisesti vuoteen 1963. Vuonna 1947 kävin kutsunnoissa ja seuraavana vuonna menin sotaväkeen Kontiorantaan jääkäripataljoonaan. Sieltä siirryin alokasajan jälkeen Helsinkiin kaartinpataljoonaan. Helsingissä palvelu oli vartiopalvelua ja kunniakomppaniassa olin vastaanottamassa vieraan maan päämiehiä. Myös presidentin linnan sisäpihan pääoven parivartiossa seisoin vuorollani asennossa. Lomalle en palvelusaikana päässyt kertaakaan, koska joka kolmas vuorokausi oli vartiovuoro. Toukokuussa 1949 tulin takaisin siviilielämään, entistä ehompana.

Maalarintyöt Hannes enon kanssa sujuivat hyvin ennen armeijaan lähtöä ja tarkoitus oli jatkaa armeijan jälkeen. Laittoipa hän rahaa minulle 20 markkaa kirjeessä sotaväki aikana - tarpeeseenhan se tulikin. Samalla ilmoitti kirjeessään olevansa Oulussa rakennusliike Heleniuksen töissä. " Maalaustöitä on paljon ja rahaakin tulee hyvin, tule heti kun pääset siviiliin työkaveriksi tänne Ouluun." Hän odotti minua kovasti. Kyllähän minä kovasti mietin sinne lähtöä, olin todella vaikean asian edessä. Tilanteen sitten ratkaisi Jussi Tuovinen, joka yllättäen tuli pyytämään töihin. Hän tunsi jo minut terveystalon rakennusajalta. Kovan miettimisen jälkeen jäin syntymäpaikka seudulleni. Pettymys tämä oli enolle, yhteinen työ minulle hänen kanssaan olisi jäänyt kovin lyhyeksi, kaksi vuotta myöhemmin hän kuoli yllättäin, 35 vuoden ikäisenä. Jälkeen päin ajatukseni on vahvasti, että se kuuluisa vahva Taivaan Isä ohjaili minun polkuani. Jussi Tuovisella oli työtä tarjota, hänellä oli pojat Kauko ja Arvo rakennus- ja maalausalalla. Yhdessä me toimimme aina vuoteen 1963 saakka, joitakin katkoksia lukuun ottamatta em.Voutilan uuden talon rakentamisen kesällä 1952.

Viisikymmentäluvun alussa naapurin naisväki alkoi puhua Kuikkamäkeen tulleesta uudesta apulaisesta. Se tarttuu rohkeesti työhön ja uunin piällysetkin puhistaa. Nämä puheet rupesivat minuakin kiinnostamaan ja laitoin apulaisen tarkempaan seurantaan. Päästäkseni tutustumaan paremmin tähän Rauha tyttöseen lupauduin antamaan hänelle lisäopetusta polkupyörällä ajossa. Niinhän siinä sitten kävi, että meidät vihittiin Rautavaaran kirkon sakastissa 4.5.1952. Vihkimisen suoritti kirkkoherra Kalle Heikki Mannerkorpi, joka oli minut myös kastanut vuonna 1928 tultuaan Amerikasta Rautavaaralle. Pian uusi ihme ja yllätys tuli, esikoisemme Mirjami syntyi Voutilan vanhassa kamarissa. Tunne oli minussa valtava, nyt meillä oli yhteinen perhe ja oma vauva. Olinhan minä pienten lasten kanssa saanut touhuta ja pitää heistä huolta vuosikausia, mutta sitä ei voi verrata tunteeseen, jonka saa omasta lapsesta. Mieltä vanhemmalla iällä on kovasti painanut, kuinka vähän lapsia ehti polvella kiikuttaa. Enemmän olisi sitä puolta pitänyt hoitaa.

Voutilaan rakennettiin uusi talo ja sen yläkertaan minä rakensin meille huoneen. Eläminen pienessä huoneessa oli varsin alkeellista. Vesi piti tuoda pihakaivosta, myös jätevedet viedä ulos. Puusee oli ulkorakennuksessa, puut saatiin talon varastosta. Sähköjä ei ollut vaan öljy- tai garbiidilamppu. Sauna oli ainut peseytymispaikka ja matkaa sinne oli noin 50 metriä, talvella

kapea polku tuvan ja saunan välillä. Niissä puutteellisissa ja ankeissa oloissa Rauha joutui tekemään paljon työtä hoitaessaan esikoistamme. Tyytyväinen mieli hänellä aina oli - halusi antaa rakkautensa ja työnsä yhteiselle elämälle. Rimminmäestä Rauha sai oman lehmän, jonka hän talutti Voutilan navettaan. Useat vuodet hän hoiti ja lypsi sitä. Maitoa riitti jopa minunkin eväspulloon työmaille.

Minun työt olivat milloin Yläluostan, Karin tai Kangaslahden koulujen remonteissa. Töitä suoritettiin urakoilla ja työpäivät olivat todella pitkiä. Työmatkat tehtiin polkupyörällä. Myöhemmin vuonna 1957 sain kulkuvälineeksi moottoripyörän. Rauha kyllä vastusti sen hankkimista - myöhemmin sen kuitenkin hyväksyi. Jopa nautti kyydin hurmasta, kun yhteisiä matkoja tehtiin. Kerrankin saman päivän tai vuorokauden aikana herättäjäjuhlille Joensuuhun. Herättäjäjuhlamatkat lähes vuosittain ovat jatkuneet vuoteen 2010, sairauden vuoksi ei ole enää jaksettu käydä juhlilla. Körttiseuroihin Koljonvirralla vuosittain on jaksettu osallistua. Herännäisyys on minun hengellinen kotini Rautavaaran ajoilta lähtien. Kirkkoherra Jaakko Turusen jumalanpalvelusten ja raamattupiirien kautta alkoi hengellinen pohjani vahvistua.

Paljon mietittiin väljemmästä asunnosta. Mistä se saataisiin? Rahasta oli niukkuutta, ei ollut varaa vuokra-asuntoihin, eikä niitä silloin ollut saatavillakaan. Rauha alkoi odottaa toista lasta ja jokin ratkaisu täytyi tehdä. Tuolloin Kellomäessä asui kaksi vanhaa poikaa, Veikko ja Einari Kainulainen. Töittensä jälkeen miehet saattoivat istuskella tuntikausia Voutilassa ja juttua riitti.

Niinpä me muutettiin sitten heille asumaan kesällä 1955 ja marraskuussa perheeseemme syntyi Pentti. Kelloniemeen muutto oli tilapäinen ratkaisu, mielessämme oli kovasti oman kodin hankkiminen. Polkupyörällä työmatkoja ajellessani seurailin aina tienvarsia johonka voisin rakentaa oman kodin perheelleni. Kerran työmatkalla työntäessämme pyöriä pappilanrinnettä ylös työkaverini Kauko ja Arvi kysyivät, miksi sinä tuota rinnettä niin tarkkaan katsot. No siinähän oli meidän talon paikka. Syyskuussa 1955 ostin Rautavaaran kylästä Kalliomäki nimisestä tilasta 2000 neliön suuruisen tontin. Seuraavana keväänä Vapun jälkeisenä päivänä aloitettiin pohjan kaivuu lapiotyönä. Ei ollut koneita kaivutyöhön eikä edes valmiita kottikärryjä, vaan ne piti itse rakentaa. Työpäivistä tuli pitkiä. Usein töitä tehtiin yli puolen yön ja aamulla piti sitten seitsemältä olla leipätyössä. Ihmisestä löytyy suunnaton määrä työtehoa ja energiaa kun kyseessä on oman kodin saaminen perheelle.

Kuvassa Veikko (vasemmalla) ja Yrjö Vartiainen

Vaikka työpäivät venyivät pitkiksi sunnuntai oli aina lepopäivä. Sen oli huomannut myös seurakunnan kirkkoherra Jaakko Turunen, joka asui mäen päällä vanhassa pappilassa. Syksyllä muutimme asumaan paljon keskeneräiseen kotiimme ja saimme vieraiksemme kirkkoherran vaimoineen. He toivat meille kukka-amppelin, joka tänäkin päivänä on keittiön ikkunan yläpuolella. Luovuttaessaan amppelia kirkkoherra sanoi: Arkena on kuulunut rakentamisen äänet iltamyöhään, mutta lauantain ehtookellojen jälkeen eikä sunnuntaisin ääniä ole kuulunut. Hän oli hyvin iloinen, että ymmärsimme arjen ja sunnuntain merkityksen yhteiselämässämme ja kotia rakentaessa.

Pikkuhiljaa huone kerrallaan kotimme valmistui. Seuraavana vuonna Rauha toivoi, että hankittaisiin ompelukone. Kuinka edullista olisi itse tehdä lapsille vaatteet. Niinpä meille ostettiin LATA-merkkinen poljettava ompelukone. Se ei ollut turha ostos. Sen äärellä Rauha istui

satoja tunteja tehden vaatteita lapsille, minulle, itselleen ja kyläläisille. Kaikki kyläläisten pyynnöt Rauha toteutti päivää jatkamalla. Muistan kerrankin kun tulin töistä kotona käymään yöllä kello kahdelta niin Rauha oli vielä ompelemassa. Pitkäksi venähtivät hänenkin työpäivänsä. Kolmas lapsemme, Marita, syntyi Pappilanrinteen kotiimme syyskuussa 1958.

Seurakunnan toiminnassa olimme aktiivisesti mukana. Minäkin kirkkokuorossa heikolla lauluäänelläni. Joskus aivan nolotti seistä kuoron riveissä. Lauluissa oli kuitenkin sitä hengellistä ravintoa, joka ravitsi nälkäistä sielua ja samalla sai voimaa arkityöhön. Rauha teki myös arvokasta työtä, hän toimi pyhäkoulun opettajana Pappilanmäen alueella. Yhteys seurakuntaan oli meille suurena voimana. Kävin raamattupiirissä ja tein kaikenlaisia remonttitöitä pappilassa. Rautavaaran seurakunnan kirkkoherroista tuli meille kuin perhetuttuja. Kaikki tämä vahvisti kuin salaa toivetta päästä joskus seurakuntaan töihin. Rautavaaran seurakuntataloa ja pappilaa rakennettiin samaan aikaan kuin mekin omaa taloamme. Kun seurakuntatalo ja pappila valmistuivat minulle rupesi tulemaan pyyntöjä, että suostuisin lähtemään suntion ja talonmiehen tehtäviin. Tarjous kiinnosti, mutta ehtona oli, että pitäisi muuttaa seurakuntatalolle talonmiehelle varattuun asuntoon. Emme halunneet kuitenkaan muuttaa kodistamme, joten tarjouksesta täytyi luopua.

Viimeisen kerran Veikko on kirjoittanut näitä muisteluksia elokuussa 2013. Tuolloin hän kirjoittaa: Olen toivonut, että jaksaisin muistella. Tällä hetkellä voimani ovat heikot. "Päivän matka jo uuvuttaa vaan Hän joka on minuakin taluttanut tähän päivään - toivon mukaan hän taluttaa kotiin asti." Veikko pääsi Taivaan kotiin kiirastorstaina 17. päivä huhtikuuta 2014.

100-VUOTIAS SUOMI SUVUN JÄSENTEN KOKEMANA

Lähetimme eri vuosikymmenillä syntyneille sukuseuran jäsenille kirjeen, jossa kyselimme heidän kokemuksiaan 100-vuotiaasta Suomesta. Vastauksia tuli parikymmentä. Kiitos kaikille vastanneille! Osa vastauksista oli tarinamuodossa ja osassa oli vastattu esittämiimme kysymyksiin. Seuraavat jutut ovat kyselyn tuloksia. Kaikkien vastaukset arkistoidaan ja niitä tullaan käyttämään myöhemmissä julkaisuissa (lehden toimitus). Valokuvat ovat kirjoittajien arkistoista.

Antti Jukolan (s. 1926) elämästä

Synnyin Helsingissä perheen vanhimmaksi. Perheemme asui Kulosaaressa omakotitalossa. Isä oli autonkuljettaja Rantahotellissa, myöhemmin Fabergen palveluksessa. Isälläni oli radio jo minun syntyessäni. Siitä kuunneltiin mm. olympialaisia. Kävin kansakoulun, ammattikoulun ja teknillisen koulun. Koulunkäynti oli hyvin rauhallista.

Syyskuussa 1949 ovikello soi. Oven takana oli nuori nainen hymyillen veljensä asialla. Kun katsoin hänen silmiinsä, jäin katseen vangiksi. Kaksi vuotta myöhemmin ostimme kihlat ja 3.5.1952 astuimme avioon. Seurusteluaikana ei paljon yhteistä ollut, Aili oli etelässä ja minä pohjoisessa.

Ennen teknillistä koulua tein kunnossapitotehtäviä. Koulun jälkeen olin työnjohtajana kahdeksalla kaivoksella eri puolilla Suomea; Paakkila, Jormua, Otanmäki, Kotalahti, Ylöjärvi, Virtasalmi, Pyhäjärvi ja Outokumpu. Harrastin urheilua, eniten jalkapalloa. Iän lisääntyessä tuli suunnistus vahvimmaksi. Myös kalastus ja talvella pilkintä. Harrastusmahdollisuuksia kyllä oli.

Eniten elämääni on vaikuttanut maailman sota. Jouduimme siirtymään Hämeenlinnaan Vanajan kartanoon. Olin sairaalloisen tallimiehen tuuraajana (12 työhevosta, 2 ratsua ja varsoja). Paikalliset ihmettelivät, miten helsinkiläispoika hevosia hoitaa, mutta hyvin meni kaikki sotaväkeen lähtöön asti. Isoin muutos Suomessa elämäni aikana on oli EU:hun liittyminen.

Nyt olen ollut 30 vuotta eläkkeellä. Harrastan lievästi liikuntaa ja ristikoiden ja kryptojen ratkomista. Kesäaikana oleilen mökillä Tuusniemellä ja talvet kerrostalossa Kuopiossa.

Aili Jukolan o.s. Voutilainen (s. 1927) elämästä

Synnyin Varkaudessa, isä oli A. Ahlström Oy:n palveluksessa. Äiti oli kotiäiti. Asuimme yhtiön asunnossa. Olin toinen lapsi kahdeksasta lapsesta. Kävin kansakoulun ja jatkokoulun Varkaudessa Tehtaan koulussa. Valmistuin apuhoitajaksi vuonna 1951 Mikkelissä. Olin harjoittelijana lastenkodissa ja sairaalassa vv. 1946-47 sekä lastenhoitajana perheessä. Suoritin täydennysoppijakson Kainuun sairaanhoito-oppilaitoksessa vuonna 1973.

Syksyllä 1949 asuin Helsingissä. Veljeni soitti ja pyysi viemään viestin kaverilleen Antille ja antoi osoitteen. Kuuliaisena siskona toimitin asian. Seuraus oli, että muutaman päivän kuluttua soi ovikello aamulla klo 6 ja siellä oli Antti kädessään iso lohi!! Oli ollut yöllä kalassa. Siitä se tuttavuus alkoi!

Olin töissä Heinolan reumasairaalassa vv. 1951-52. Sen jälkeen lyhyempiä aikoja sijaisena. Vuosina 1973-85 työskentelin vakituisena Pyhäjärvellä sairaalassa ja Tuusniemellä. Samaa työtä se oli koko ajan. Olin mukana seurakunnan kerhoissa, pyhäkoulussa ja sitten partiossa. Talvella hiihdimme, kesällä uimme, pelasimme pallopelejä, marjastimme ja ongimme.

Elämääni on vaikuttanut eniten isäni lähtö talvisotaan. Olimme äiti ja kuusi lasta evakossa Leppävirran Timolassa, korvessa vanhassa torpassa. Kauppalassa oli usein hälytyksiä. Pommikoneet lensi mökin yli kohti pieksämäkeä.

Tänä päivänä elämääni kuuluu hyvää. Herättyämme 3. päivä toukokuisena aamuna - katselimme toisiamme ja totesimme: "Onko totta? Tänään on meidän 65-vuotis hääpäivä!" Uskollinen elämäntoveri vierelä - lämmin halaus - kiitollisuus täyttää sydämeni.

Inga Lemströmin o.s. Voutilainen (s. 1927) elämästä

Synnyin Kajaanissa, omassa kodissa talvipakkasella. Isä, Mikko Voutilainen, oli rautateillä työnjohtajana. Tuolloin rakennettiin Suomeen rautatieverkostoa. Perhe matkusti työn perässä eri paikkakunnille. Äiti, Ellen (o.s. Pajari), hoiti isoa perhettä, jossa tuolloin 8 lasta (yhteensä 10 pikkuveljen synnyttyä).

Kansakoulun aloitin Nurmeksessa. Useampi luokka oli yhdistetty. Koulumatkalla poimittiin marjoja suuhun tai puun pihkaa purukumiksi - "Nallenpolku" pelotti kulkea hautausmaan ohitse yksin. Opinnot jäivät oppikouluun. Silloin oli Suomessa sota. Asuin Aino-siskoni luona Tampereella. Paltanmäessä oli pommisuoja, jonne hälytyksen tultua riennettiin. Pikkulottana kudoin sukkia, tumppuja, pipoja ja kaulaliinoja rintamalle. Vanhemmat veljet olivat sodassa ja sieltä palattuaan he saivat paikan teollisuuskoulusta Tampereelta. Kaikki asuivat pitkään samassa asunnolla rautatieaseman vieressä. Jouduin "taloudenhoitajaksi"; siivoojaksi, pyykkäriksi talouteen.

Jarl Lemström oli Aino-siskoni aviomiehen serkku. Tutustuimme tätä kautta. Jarl pääsi Metsäliitolle Hämeenlinnaan töihin, jonne muutimme asumaan. Lapsia syntyi kaksi poikaa ja kolme tyttöä. Muutimme Aulangon järven rannalle omakotitaloon vuonna 1956. Tuolloin saimme myös ensimmäisen television. Tytär Marianne osallistui piirustuskilpailuun kuvalla Perhe TV:n ääressä ja voitti punaisen potkukelkan.

Työssäoloaikanani Suomea alettiin rakentamaan uudestaan. Metsissä hakattiin puita, kaikki osallistuivat pinojen tekoon. Oma työelämäni käsitti lähinnä lasten-, perheen- ja taloudenhoitoa. YPV:llä (Yhtyneet Paperitehtaat V:koski) olin laboranttina muutaman vuoden.

Emmi Jurkka: "Tanssi minua vasten" kotimaan esitykseen ehdotettiin minua, koska olin niin "elastinen". Voitin piirustuskilpailun, jonka Hartwall järjesti. Piirsin 7 veljestä saunan lauteille juoman ja vihdan kanssa. Voitto oli matka Israeliin. "Harrastukseni" oli lapsille vaatteiden ompeleminen ja kutominen.

Tänä päivänä asun edelleen Aulangon järven rannalla, kodissani. Yksin en selviä - rappujen kiipeäminen on vaikeaa, ylösnouseminen tuolilta hankalaa, henkilökohtaiseen hygieniaan tarvitsen apua. Kotoa ei ole tullut poistuttua pitkiin aikoihin. Tarvitsen kodinhoitajien ja lasten apua. Keittiön ikkunasta on mukava seurata ilmojen ja kelien vaihteluita sekä runsasta lintulajistoa ja oravia.

Eila Hirvosen o.s. Voutilainen (s. 1928) elämästä

Olen syntynyt Polvijärven Sotkuman kylässä, Vaaraslahden vanhassa savusaunassa. Olin perheen esikoinen, meitä oli kyllä lopulta viisi. Pienviljelijä perheessä riitti kyllä työtä.

Koulu alkoi kovin erikoisella tavalla. Isäni oli sopinut, että aloitan Solan koulussa, vaan kun en saanut kirjaa, niin en myöskään lähtenyt kouluun. Sitten meillä oli kiertokoulu. Kuljettiin 4 km jalkaisin, talvella suksella, Sotkuman kouluun. Silloin oli vielä alakoulu, kaksi ensimmäistä luokkaa, selvisin siitä kevätlukukaudella ja sitten oli varsinainen kansakoulu.

Kun talvisota vuonna 1939 syttyi, osti isä radion. Kuunneltiin vain uutiset ja jumalanpalvelukset. Ikkunoissa oli tervapaperit, ei saanut näkyä valoa ulospäin. Isän serkkuja oli Outokummun kaivoksessa töissä, joten saatiin karbiidia. Se oli hyvä valon lähde. Ilomantsista kuului tykkien jyske, näkyi myös, kun Joensuuta ja Outokumpua pommitettiin. Pelättiin, kun pommikoneet mennä jyristi ylitse. Oli jotakin valmiiksi pakattuna, jos joudutaan evakkoon. Tosin ei niitä kerrottu.

Olin tavannut tulevan mieheni ja kansakouluikäisenä. En kyllä silloin aavistanut, että vielä seurustellaan, avioidutaan ja perustetaan perhe. Olin Helsingissä apuhoitajakoulussa. Hän kävi tapaamassa minua siellä. Meillä oli neljä vuotta seurusteluaikaa. Ikävähän se oli. Anoppini tapasin ensi kerran, jouduin laittamaan hänet arkkuun.

Töitä kyllä siihen aikaan tarjottiin, kun valmistuin vuonna 1951. Silloinhan oli vielä äitiysloma lyhyt. Vasta vuonna 1968 oli pidempi äitiysloma, ei kyllä niin pitkä, että olisi saanut lapsen jättää isompien hoitoon. Harrastuksia ei ollut tuolloin tarjolla. Työmatkani oli 10 km ja marjastus ja sienestys vei lopun ajan. Talvella oli mukava tehdä lumilinnoja lasten kanssa. Luultavasti elän nyt elämäni parasta aikaa.

Pentti Voutilaisen (s. 1928) elämästä

Tämä on kertomus elämästä, joka alkoi pimeänä syysyönä v. 1928; Nilsiän Kaaraslahden kylässä, savusaunassa. Tuohon aikaan ei puhuttu perhesuunnittelusta eikä kasvatuksesta. Kakaroita tuli, jos oli tullakseen ja ne kasvoivat siinä arjen aherruksen keskellä, höylänlastuissa ja rukinhurinassa. Se rukki kulki mukanani vielä pitkään, kunnes löysi paikkansa Varkauden kaupunginteatterin lavasteista, siellä lienee vieläkin.

”En päivääkään vaihtaisi pois” sanotaan laulussa. Minä kyllä saattaisin jokusen vaihtaakin. Lapsuudessani tapahtui asioita, jotka varjostivat elämääni vielä pitkään. Olin vain 5-vuotias kun isäni kuoli. Hän lähti ns. saappaat jalassa. Hän oli hötkyilemätön mies, ei lähtenyt Kuopioon heti ensimmäisten vaivojen vuoksi. Ja sitten kun lähti, oli jo myöhäistä, umpisuoli puhkesi eikä mitään ollut enää tehtävissä. Äitini ei uskonut pärjäävänsä yksin siellä korven reunassa lapsikatraan kanssa. Hän luopui kotitalosta ja lähti etsimään työtä ja elämää. Samoin lähtivät vanhemmat sisarukseni, heillä oli jo ikääkin enemmän kuin minulla. Minä jäin yksin kotikylälle vieraille veräjille. Ja sitten alkoi sota.

Isän kuolema, äidin lähtö, Kauko-veljen kaatuminen jatkosodassa, Olli-veljen haavoittuminen, nämä muutaman vuoden sisällä tapahtuneet vaikeat asiat ovat vaikuttaneet jokaiseen meistä sisaruksista. Kaikki tämä on muokannut suhtautumistani elämään. Ehkä olen ollut liiankin varovainen, vaikka elämässä on ollut kosolti mukavia päiviä. On ollut työtä ja terveyttä, mutta en ole oikein uskaltanut niistä nauttia. Pohjalla on kytenyt ajatus, että mitähän, jos huomenna on toisin.

Nyt asioita pohdittuani, olen tullut siihen tulokseen, että ihmiselle on hyväksi kokea jo nuoruudessa vaikeuksia ja selviytyä niistä omin neuvoin. Olin joskus hieman kateellinen kavereille, joilla oli isä, jonka luo saattoi kipaista pienessä rahapulassa tai muuten vain viettämään joulua tai lomia. Minun piti oppia selviytymään palkkapäivästä toiseen. Tulipa siinä sivussa opittua rahan käsittelytaito, mikä ei ole ollut ollenkaan haitaksi elämässä.

Vanhempani Petter Voutilainen ja Sofia Henriikka Karppinen kihlakuvassa.

Isäni oli kotoisin Karttulasta Syvänniemen kylästä. Hän oli saanut poliisikoulutuksen mutta poliisin työ Viipurissa ei häntä kovin kauaa kiinnostanut. Ehkä kaipaus Savon sydänmaille toi hänet takaisin omien joukkoon, mene tiedä. Hän oli vakaa, rauhallinen, työteliäs, sopuisa. Muistan kuinka hän tallilta tuoksuen asteli pirttiin ja heitti minut vahvoilla käsillään katon rajaan, minä kiljahtelin riemusta. Kovin paljoa minulla ei hänestä muistoja olekaan.

Ennen kuolemaansa isäni ehti kouluttaa vanhimman tyttärensä Allin. Hänestä tuli tarkastuskarjakko, sen ajan Suomessa peräti tarpeellinen ammatti. Puolisokseen hän löysi maatalousteknikon ja ensimmäinen kotipesä rakennettiin Pieksämäen kupeeseen Meijerhovin kartanoon. Siellä minäkin, Allin silmien alla, aloittelin työelämää kartanon maitopoikana. Olin hyväkuntoinen jässikkä, kuljettelin maitoa hevospelillä Pieksämäelle. Oli pommituksia, hevonen hermostui, joskus niin pahasti että heitti kärryt nurin tien penkalle. Mutta jotenkin aina selvittiin. Minun täytyi tehdä töitä siinä koulunkäynnin ohessa. Joskus kävi niin, että töiden vuoksi en voinut mennä kouluun, tästä sitten sain opettajalta nuhteita. Kouluun pääseminen ei toki aina ollut vain työnteosta kiinni. Susia oli niillä selkosilla ollut aina, vaan silloin niitä oli paljon. Elettiin talvisodan aikoja ja luulenpa, että olivat sotapakolaisia idästä. Tietenkin asia herätti keskustelua. Naiset keksivät ratkaisun tälle asialle, niin kuin kaikille muillekin asioille, miehet kun olivat hoitelemassa asioita itärajalla. Halkoliiteristä haettiin kirves ja sidottiin vyölleni. Silloinen koulumatkamme oli noin 5 km ja ei kun sukset jalkaan ja menoksi – minä edellä ja kaveri perässä. Kotvasen hiihdeltyämme pellon reunassa vastaan jolkotteli kaksi sutta. Kaverilta pääsi itku. Tähän minä ”älä itke, olenhan minä tässä”. Itseluottamukseni oli korkealla, johtuen järeästä aseistuksesta. Matka jatkui ja pääsimme onnellisesti perille, kirvestä ei tarvinnut käyttää. Aseet eivät sen koommin ole minua kiinnostaneet. Vaikka pitihän minunkin teinipoikana, kavereiden tavoin, kokeilla saisinko aikaan toimivan käsikranaatin. Ruutia oli tuohon aikaan joka talossa eikä sen hankinta tuottanut ongelmia. Onneksi älysin heittää tuotokseni metsään parahiksi ajoissa, muuten olisin ollut päätä lyhyempi. Seuraavan kerran kannoin asetta armeijassa, pärjäsin ammunnoissa ja ammuskelin itselleni iltalomia. Muuten koen olevani rauhan mies, metsästyskään ei ole kiinnostanut.

Koulunkäynnistä pidin, sain pieniä palkintojakin. Mielelläni olisin jatkanut koulunkäyntiä, jos se olisi ollut mahdollista. Vaan kun tätä mahdollisuutta ei ollut, niin etsiydyin työelämään. Ensimmäinen varsinainen työpaikkani oli Pieksämäellä, harjoittelijan paikka osuuskaupan varastolla. Palkka ei ollut kummoinen mutta viihdyin työssäni. Olen koko työhistoriani ollut varastoalalla ja jopa opettanut sitä. Se on sopinut minulle, olen pyrkinyt hoitamaan hommani huolellisesti. Kovin suurpiirteiselle nämä hommat tuskin sopivatkaan. Sain kauppakoulun käytyä tenttimällä, pärjäsin matematiikassa ja kirjanpidossa. Tämä kaikki tapahtui Varkaudessa, jonne siirryin kun esimieheni vaihtoi paikkaa ja tarjosi minulle työtä ja vähän parempia tienestejä.

Pieksämäellä asuessani olin lauleskellut kuorossa. Siellä sattui silmääni eräs tyttö, enkä saanut häntä pois mielestäni. Kuinkas kävikään, yhteinen sävel löytyi. Varkaudessa liityin sikäläiseen Työväen sekakuoroon. Kuoro teki esiintymismatkan pohjoismaisille laulujuhlille Göteborgiin. Samalla matkalla tutustuimme pohjoismaihin, kierrettiin Norjaa, Tanskaa ja Ruotsia. Järjestin tyttöystäväni matkalle mukaan ja sillä matkalla sinetöitiin tämä liitto. Kauniina kesäiltana Kööpenhaminassa sain häneltä lupauksen: tuli mitä tuli, seison rinnallasi aina – tämä lupaus on pitänyt. Lopullisesti meidät liitti yhteen rovasti Paunu Varkauden

kirkossa lauantai-iltana töiden jälkeen huhtikuussa 1955. Kahvit ja kuoharit hörpittiin kotonamme lähiomaisten seurassa, maanantaina jatkui työ. Vuoden kuluttua kamarin nurkassa nukkua pötkötti

pieni tyttö. Tein hänelle oman sängyn, näin perinne jatkui. Samassa sängyssä parkui muutaman vuoden kuluttua pieni poika. Nämä tapahtumat tunnen ihanimmiksi asioiksi elämässä. Varkauden ajoista jäi paljon hyviä muistoja.

Lahteen muutto 60-luvun alussa ja sopeutuminen uuteen kaupunkiin ei ollut savolaisjuntille ihan läpihuutojuttu. Vasta muutettuamme omaan asuntoon Mukkulaan v. 1967 ikävä alkoi helpottaa. Ymmärrän nyt hyvin isääni, joka vaihtoi maisemaa Viipurista Nilsiän korpeen. Olen saanut olla koko miehuuteni ajan terve ja työkykyinen, kuten sisarukseni. Tämä on asia josta en voi kyllin kiittää. Olen voinut auttaa lapsiani elämän alkuun ja kouluttautumaan ja voinut antaa heille kaikkea sitä, mistä itse jäin paitsi. Siitä kiitos elämän antajalle.

Haluan vielä kertoa edesmenneestä perheestäni muutaman sanan. Arvostan suuresti vanhempiani: he kasvattivat kolme poikaa ja kaksi tyttöä – ne sukat ja lapaset ja ruokapöydässä seitsemän lautasta. Myös sisaruksiani arvostan todella paljon. Kaikki he kouluttautuivat ja tekivät työnsä eläkeikään asti valittamatta. Kaikkein iloisin ja aloitteellisin oli isoveljeni Kauko. Hän, joka lepää siellä Siilinjärven sankarihaudassa. Vain pari kertaa olen päässyt viemään kukat hänen haudalleen. Samalla olen pysähtynyt, kyynel silmänurkassa, miettimään mitä olisitkaan saanut aikaan, jos olisit saanut elää – kevyet mullat.

Kuvassa veljekset Pentti (vas.) Kauko ja Olavi.

Seuraava suruviesti oli tieto veljeni Olavin (Olli) haavoittumisesta. Mutta heti sodasta selvittyään hän meni konepajakouluun ja teki työuransa veturinkuljettajana. Hän rakensi kotipesänsä Pieksämäelle, jossa eleli perheineen. Hän nukkui pois 93-vuotiaana v. 2016. Alli, sisaruksista vanhin perusti kotinsa Pieksämäen ja Kangasniemen rajamaille, kasvatti siellä perheensä ja poistui 93-vuotiaana. Hilkka-sisareni tarkoitus oli lähteä ”rapakon taakse”. Matkarahat loppuivat jo Helsingissä ja hän jäi sinne tienaamaan. Kuinka kävikään, löytyi elämäntoveri ja matkahaaveet haudattiin. Hilkka opiskeli Perhossa ravintola-alaa ja teki työtä eläkeikään ja vähän ylikin, nukkui ikiuneen 98-vuotiaana.

Kuvassa Alli-sisko 90 vuotta.

Nyt eläkkeellä olen taas löytänyt jaloistani niitä höylänlastuja. Ja tulipa tehdyksi se häämatkakin, joka jostain syystä jäi aikoinaan tekemättä. Olen katsellut uusin silmin Kinahmin rinteitä, Nilsiän kirkkoa ja Siilinjärvellä olen istunut luolaoopperassa. Kun aikoinani räntäsateessa kehnoissa kengissä siellä rämmin, en tajunnut näiden mahtavien maisemien jylhää kauneutta. ”Elämälle kiitos – sain siltä paljon”.

Sydämeltään savolainen Pentti Voutilainen syntyi 1.11.1928. Muistiin kirjasi puoliso Kaarina Voutilainen (os. Korhonen). s. 4.3.1928 Pieksämäellä. Kaarinan muistiinpanojen pohjalta muokannut Terhi Knuuttila os. Voutilainen.

Erkki Voutilaisen (s. 1935) elämästä

Saan kantaa Voutilaisten sukunimeä lähinnä siksi, kun v. 1870 Tuusniemen Juurikkalassa syntyneen ukkini Ananiaksen äidillä, piika Vilhelmiinalla, ei ollut avionimeä. Ananias avioitui 28-vuotiaana Anna Hyvösen kanssa, mutta oli rengin osassa 34-vuotiaaksi asti. Välittömästi Tuusjärveltä pienen tilan oston jälkeen Anna synnytti v. 1904 Mikoksi kastetun pojan, mutta kuoli itse viikon päästä lapsivuodekuumeeseen. Ananias avioitui toisen kerran v. 1906, nyt Eeva Miettisen kanssa. Eevan kanssa aikaansaatu Antti nimen saanut lapsi syntyi v. 1910 Tuusjärven kodissa. Parempien kalavesien ja tieyhteyksien päästä Ananias osti vähän isomman tilan Kaavin pitäjän Viitaniemen kylässä olevan Salakkalahden, Vuotjärven rannalta. Ananias on ollut topakka mies rakentaen siellä kuusi vuotta jatkuneen elämänsä aikana uuden asuinrakennuksen ja saunan.

Hän on ollut intohimoinen kalastaja, joka periytyi myös isääni Anttiin ja ammattina Mikko-setääni. Sama tauti on pesinyt myös Velissä ja minussa. Eikä näytä meidän 80 vuotta ylittäneenäkään hellittävän. Keuhkokuume on vienyt Ananiaan hautaan 49-vuotiaana, joten minulla v. 1935 syntyneenä ei ole omakohtaisia muistoja tästä toimeliaasta miehestä.

Antti oli Ananiaan lapsista ainoa poika, joka jatkoi äitini Martta Airaksisen kanssa sukua. Me kaikki, Veli, Toini ja minä synnyimme ennen sotia. Isäni kertoi sota-aikana koetun sikotaudin vieneen häneltä siitoskyvyn ja siksi meitä ei tullut enempää.

Muistan sen kesäkuun päivän v 1941, kun poliisi tuli pyörällä pihaamme ja toi isälleni liikekannallepanomääräyksen. Lähdettävä oli muutaman päivän päästä alkaneeseen jatkosotaan. Kesken ollut talomme vuoraus ja tilan työt saivat jäädä. Tuossa vaiheessa meistä lapsista oli äidille kovin vähän apua, enemmänkin vaivaa. Sotavuosien jatkuessa meille alkoi aina jotain käyttöä tulla. Mm. matala kaivomme kuivui yleensä jo tammikuussa. Meillä oli nuori hevonen, jota äitini ei saanut valjaisiin. Vettä saatiin 4-5 lehmälle ja ruokavedeksi avannosta äidin vetäessä ja minun työntäessä kelkkaa, jossa oli korvo. Tulihan sitä läikkymättä jääneenä noin 20 litraa kerrallaan.

Koin lapsuuteni onnellisempana päivänä isäni paluun sodasta marraskuun lopulla v. 1944. Tultuani koulusta äiti kertoi isäni tulleen ja olevan saunan luona pilkkomassa puita. Menin ja muistan aina isäni hymyn ja lämpöaallon sisälläni isäni puristaessa minut rintaansa vasten.

Kansakoulun jälkeen olin muutaman vuoden kotonani osallistuen kaikkiin tilan töihin. Niihin kuului mm. sian ja lampaiden teurastusta, hevosen kengitystä ja metsätöitä. Kovalla pakkasella pyrki justeerinpäätä ja kirvesvartta puristaessa sormet lähes jäätymään. Silloin isä otti paljaat käteni omiin lämpöisiin käsiinsä hieroen ja puristellen niitä ja niin pystyin taas jatkamaan työtäni. Hän oli monitaitoinen, lämmin, huumorintajuinen, rakastava isä. Hänestä ei tietääkseni kenelläkään ollut pahaa sanottavaa palatessamme. Hänen elämänsä päättyi 88-vuotiaana. Lähes viime päiviin saakka hän pysyi ajattelu- ja keskustelukykyisenä.

Täytettyäni 18 vuotta tieni kulki kansanopiston, maamieskoulun, varusmies-palveluksen ja Hyvinkäällä saadun agrologi-opin kautta työelämään. Se alkoi 15.1.1960 Länsi-Karjalan maanviljelysseuran järjestökonsulenttina Lappeenrannassa. Viimeisen Hyvinkään vuoden lopulla olin tutustunut (rakastunut) hämäläiseen Irma Laurila nimiseen tyttöön. Hänen työnsä alkoi samana vuonna Lappeenrannan talouskoulussa talousopettajana. Kihlauduimme samana vuonna Kuopiossa 25-vuotis syntymäpäivänäni heinäkuussa. Ensimmäinen lentomme oli Joensuusta Lappeenrantaan 20 henkilöä kyytiinsä ottaneella DC-3 koneella kihlamatkalta palatessamme.

Työelämäni jatkui Hankkijan saralla v. 1964, ensin Lappeenrannassa, sittemmin Kuopiossa ja lopulta Suonenjoella. Avioliittomme lähti käyntiin Lappeenrannassa v. 1961, siellä syntyi myös Riitta tyttömme v. 1963. Mirjan aika oli tulla maailmaan v. 1966 Kuopiossa ja Antin Suonenjoella sinne muutettuamme v. 1968.

Ensimmäinen perhekuvamme on vuodelta 1969, jossa Antti on puolivuotias. Täällä olemme tehneet eläkkeelle johtaneet työmme ja Suonenjoesta on tullut kolmen lapsemme alkuopiskelupaikka. Lastenlapsia olemme saaneet seitsemän ja heistä osa on jo työelämässä. Nuorin heistä Santeri, on 11-vuotiaana isänsä, vaimoni ja minun kanssa Ananiaan sata vuotta

sitten rakentaman savusaunan edessä. Saunassa on asuttu, veljeni syntynyt, kupattu ja se on ollut isäni ja äitini ainoana saunana vuoteen 1970.

Avioliittomme on kestänyt 56-vuotta sisältäen monenlaisia kolhuja. Niistä suurin on vanhemman lapsemme menetys 22 vuotta sitten, josta on vaikea vielä nytkään toipua. Päällimmäisenä on kuitenkin ollut elämän ilo jokaisesta päivästä " Oi kiitos Sä Luojani armollinen".

Kuvassa yllä olevan tarinan kirjoittaja Erkki (edessä vasemmalla) yhdessä alla olevan tarinan kirjoittaneen veljensä Velin kanssa (oikealla) talvella 1941-42. Keskellä siskotyttö Toini ja takana vanhemmat.

Veli Voutilaisen (s. 1937) elämästä

Synnyin pienviljelijäperheeseen toisena lapsena. Veljeni oli silloin kaksi vuotias ja sisko syntyi kahden vuoden kuluttua. Synnyin kotona Säyneisen Viitaniemen Salakkalahdessa saunassa. Kätilö Olga Partanen oli mukana. Meille oli 1,5 km maantieltä kinttupolkua suurin osa matkaa. Asuimme Vuotjärven rannalla, joten kalastus oli tärkeä sivuelinkeino. Isä oli myös vakuutusasiamies.

Kävin kansakoulua kuusi luokkaa kotikylälläni Viitaniemessä. Alakoulu, luokat 1-2, oli entisessä työväentalossa. Toisena vuonna jouduimme evakkoon, koska koulutaloomme perustettiin kulkutautisairaala. Evakko kesti ehkä pari kuukautta. Saimme lämmintä ruokaa joka päivä. Keittola oli yläkoululla, noin 400 metrin päässä alakoulusta. Kansakoulu oli helppo, kun oli kunnolla ja teki tehtävät. Laskiaisena tehtiin retki jonkun oppilaan kotiin. Hiihtäminen oli talvella pääliikuntamuoto. Kesäaikaan pelattiin pesäpalloa.

Keskikoulun käynti Juankoskella edellytti kortteeria Ruukilla. Lauantaina tulin kotiin ja maanantaina aikaisin linja-autossa Ruukille. Asuin vähän aikaa Leskisillä (Juicen kotona) ja sitten muiden kartonkitehtaan työntekijöiden kodeissa. Keskikoulussa oli yksi pelottava opettaja. Häntä pelkäsin ensimmäisestä päivästä viimeiseen päivään. Muuten keskikoulu oli mukava paikka. Siellä oli hyvä kirjasto. Toimin teinikunnan puheenjohtajana yhden vuoden.

Lukion kävin Nurmeksessa, jonne oli 75 km linja-autossa. Kävin kotona noin kerran kuussa. Lukiossa oli karsseeri rangaistuspaikkana. Koulusta voi tulla erotetuksi hyvinkin pienistä rikkeistä. Rehtori uhkasi erottaa minut, kun pidin harppia sopimattomasti taululle piirtäessäni. Ero jäi saamatta! Teinikunta oli tärkeä osa koulua. Toimin teinikunnassa puheenjohtajana ja

valokuvauskerhon vetäjänä. Kaksipäiväinen Vuosijuhla järjestettiin aina tammikuun aikana. Toinen päivä oli kauppalan ihmisille tarkoitettu. Se oli hyvin suosittu, kauppalan merkittävin juhla talvikauden aikana.

Opiskelua minun kohdallani on ollut koko elämä. Opiskelin monia aiheita Kansavalistusseuran kirjeopistossa. Turun Opettajakorkeakoulussa sain pätevyyden kansakoulunopettajan virkaan. Istuttiin luennolla, tentittiin, tehtiin käsitöitä, harjoiteltiin soittamaan. Ja siinä ohessa ylioppilaskunta tarjosi mm. eri kerhoissa vaihtelua. Kirjallisuuskerhossa esim. Jaakko Pakkasvirta, Oiva Paloheimo ja Pentti Saarikoski henkilökohtaisella läsnäololllaan toivat oman itsensä ja tuotantonsa läheisiksi. Täydensin opettajaopintoja myöhemmin Ammattienedistämislaitoksen kursseilla ja pätevöidyin peruskoulun teknisentyönopettajaksi. Yhteiskunnan jatkuva muutos on tehnyt tarpeelliseksi jatkuvan itsensä kehittämisen ja kouluttautumisen. Turussa oli opiskelijoille tarkoitettuja asuntoja vähän. Asunto hankittiin yleensä jostain perheestä, vuokralaisena tai alivuokralaisena.

Itse kukin omalla tavallaan löysi puolison. Omalla kohdallani kävi niin, että menin ostamaan skootteria tulevalta vaimoltani Turussa. Olimme eri teitä menneet Pohjois-Savosta Turkuun. Palasimme Savoon samaa tietä yhteisellä kyydillä. Olimme molemmat valmistuneet ammattiin. Seurusteluaika jäi lyhyeksi. Yhdessäolo on jatkunut yli 50 vuotta.

Työelämä on työssäoloaikanani muuttunut koko ajan. Kun aloitin koululaitoksessa, tuli voimaan uusi kansakoululaki. Sen soveltamiseen meni useita vuosia. Vuonna 1969 aloitettiin peruskoulun kokeilu. Haastattelin kokeilua johtanutta Erkki Ahoa 1960-luvun puolivälissä ja "demokratian tuulet" puhaltelivat voimallisesti pian yli maan.

Jouduin itse kokemaan tilanteen vajavuuden, kun olin saanut kansalaiskoulun metallityönopettajan pätevyyden ja todennut, että peruskoulussa sen alan opettajien tarve oli vähäinen entiseen verrattuna. Kun myöhemmin toimin pienessä kyläkoulussa ja hankin lisäkoulutusta työhöni, alettiinkin naulata kyläkoulujen ovia kiinni tai ne myytiin pilkkahinnasta johonkin muuhun käyttöön. Työ vaikeutui ratkaisevasti.

Maaseudulla harrastukset olivat paljolti työtä sota-aikaan ja sen jälkeenkin. Kalastus tarjosi vaihtelua muuhun työhön, mutta samalla se toi lisää ruokapöytään ja myös rahaa pienviljelijäperheeseen. Sain kipinän valokuvaukseen jo kansakouluaikana rakentaen itse kameran. Sama harrastus on kiehtonut läpi elämän.

Veli Voutilainen Saksan Alpeilla vuonna 1957.

Edes armeijan maastoharjoitukset eivät sitä pahemmin häirinneet. Kirjoittamiseen on myös ollut aina mahdollisuus, lehtiin, muihin julkaisuihin. Näyttelemiseen on tarjoutunut oiva mahdollisuus aina siellä, missä olen ollut. Työväen opiston näytelmäpiiristä pääsin Turun Kesäteatteriin. Eläkepäivinä tarjosivat paikalliset kesäteatterit paikan saman harrastuksen jatkamiselle.

Olen 80-vuotias eläkeläinen. Tulen eläkkeelläni hyvin toimeen, Asun vaimoni kanssa omassa talossa kaupungin haja-asutusalueella. Näkövammaisuus rajoittaa toimintojani ikääntymisen lisäksi. Maamme lainsäädäntö suo kuitenkin myös vajaakykyiselle välttämättömät palvelut jokseenkin normaalin elämän jatkamiseen. Myös nykytekniikka auttaa. Tietokoneen avulla voin lukea kirjoja (ääni- tai e-kirjoina). Samaten voin kirjoittaa ja lukea tekstiä. Sain juuri valmiiksi 420 -sivuisen omaelämänkerrallisen tarinakokoelman. Se on läpileikkaus kahdeksan kymmenesosasta Suomen itsenäisyyden aikaa yhden kansalaisen kokemana.

Kyösti Voutilaisen (s. 1947) elämästä

Synnyin 9-lapsiseen perheeseen kuudentena lapsena Rautavaaralla. Isä oli pienviljelijä, äiti hoito pientä karjaa, kotia ja lapsia. Koulumatka oli noin 4,5 km. Kuljimme sen talvella suksilla, sulan maan aikaan kävellen. Kävin viisi vuotta kansakoulua, jonka jälkeen opettajan painostuksesta menin Nilsiään keskikouluun ja sitten Kuopioon lukioon.Talvella lapsena ainoa harrastus oli hiihto ja mäenlasku. Kesällä tehtiin kaikenlaisia töitä, mutta jos oli vapaa-aikaa, kalastettiin ja pelattiin jalkapalloa. Radiosta kuunneltiin suurella mielenkiinnolla urheilua ja radiokuunnelmia 195o-luvun lopulla ja 1960-luvun alussa.

Vaimo löytyi työpaikalta ja vuodesta 1975 olemme olleet naimisissa ja asuneet pääkaupunkiseudulla. Meillä on kaksi lasta ja kolme lastenlasta. Savolais-sveitsiläinen parisuhde onnistuu hyvin. Koulu- ja opiskeluaikaan olin metsurina, renkinä ja tukkirekan vänkärinä. Varsinainen työelämä matkailualalla. Meidän sukupolvelle löytyi aina töitä. Työ ei ollut niin stressaavaa kuin uran loppuvaiheessa. Onnelliset me.

Suomen historiasta eniten elämääni on vaikuttanut Suomen liittyminen EU:hun. Poissa ovat ikuiset rajatarkastukset ja ainaiset valuutan vaihdot. Lapsilla on mahdollisuus opiskella myös muualla kuin Suomessa. Isoimmat muutokset elämäni aikana on maaseudun autioituminen ja kaupunkilaistuminen sekä tietotekniikan hurja kehitys.

Nykyisin elämä on suhteellisen rauhallista eläkeläisen elämää. Jonkun verran matkustelua. Mieluisimmat harrastukset ovat sienestys, polttopuiden teko ja puutarhahommat.

Eeva Kukon o.s. Voutilainen (s. 1957) elämästä

Synnyin perheeseen, jossa oli kaikkiaan neljä lasta, äiti kotiäiti ja isä kirvesmies. Asuimme Espoon Lintuvaarassa isäni rakentamassa rintamamiestalossa. Synnyin Naistenklinikalla. Olin toiseksi nuorin. Minulla on isosisko ja isoveli ja pikkuveli. Kävin kansakoulun, oppikoulun ja pääsin ylioppilaaksi. Pärjäsin hyvin koulussa. Jotkut opettajat olivat ankaria ja latistavia, mutta kannustaviakin löytyi. Kuri oli tunnilla hyvin, sai opiskelurauhan.

Lapsena pyöräiltiin, hiihdettiin ja luisteltiin. Luin kirjoja ja tein käsitöitä. Kävin uimaseurassa ja pesäpalloseurassa. Tapiolan uimahallissa käytiin isän kanssa jo lapsena. Aikuisena isoperhe ei paljon vapaa-aikaa jättänyt. Ompelen perheeni vaatteet. Työpaikan lento- ja pesäpallo harrastukseen osallistuin.

Tutustuin lasteni isään tanssiravintolassa Helsingissä 1976. Seurustelimme 3kk, kunnes kihlauduimme. Muutimme yhteen puolen vuoden seurustelun jälkeen ja meidät vihittiin kirkossa kesällä 1978. Saimme viisi lasta.

Olin töissä elektroniikka-alalla. Työt vietiin pikkuhiljaa ulkomaille tehtäväksi. Oli lomautuksia ja joukkoirtisanomisia. Jäin sairaseläkkeelle 58-vuotiaana; keskivaikea masennus, aivoinfarkti ja näkökentän puutos.

Elämääni on vaikuttanut eniten Suomen historiasta ETYK-kokous Suomessa. Suomi välitti maailmanrauhaa. Myös se, että Suomi on säilynyt itsenäisenä, julistanut puolueettomuutta. Isoimmat muutokset elämäni aikana Suomessa; moraalin rappeutuminen, työelämä tullut kiireiseksi ja vaativaksi, ilmasto muuttunut tuulisemmaksi ja sateisemmaksi, perusturvallisuus kadonnut, perhekoko pienentynyt, yksinäisyys lisääntynyt, lemmikit tulleet lasten tilalle, sosiaaliturva parantunut.

Tällä hetkellä asun yksiössä nykyisen mieheni kanssa. Lasteni isä on kuollut syöpään. Isäni elää hoitokodissa 94-vuotiaana. Lapseni ja lastenlapseni (5) asuvat lähellä, myös sisarukseni. Eläkkeellä ehtii käydä museoissa, hoitaa lastenlapsia, tavata ystäviä, käydä seurakunnassa, matkustan koti- ja ulkomailla. Olen terve ja hyväkuntoinen.

Reetta Monosen o.s. Voutilainen (s. 1957) elämästä

Synnyin Jämsässä, isä oli insinööri ja äiti tuolloin kotona. Sisko syntyi vuoden kuluttua. Isän työpaikan mukana kierrettiin eri puolilla Suomea. Vanhempien avioero 70-luvulla oli raskas kokemus. Opiskeluni aloitin kansakoulusta, josta neljän vuoden kuluttua oppikouluun ja lukioon. Opiskelu oli päähän pänttäämistä. Opettaja oli auktoriteetti. Pääsin ylioppilaaksi Joensuussa vuonna 1976. Lääketieteen lisensiaatti vuonna 1984. Sen jälkeen olen ollut lääkärinä eri paikoissa. Mieheni tapasin yliopiston joulujuhlissa. Muutimme heti yhteen ja naimisiin mentiin parin vuoden kuluttua. Lapsia meillä on kolme.

Olen edelleen töissä ja olen ajatellut jatkaa vuosia. Työelämä on muuttunut työssäoloaikanani; digitalisaatio tuli, lääketieteellinen tieto muuttunut paljon, hoito- ja tutkimusmahdollisuudet samoin. Liikuntaa olen harrastanut koko aikuisiän. Lapsena leiikittiin pihalla kavereiden kanssa. Isoimmat muutokset elämäni aikana Suomessa ovat mielestäni; tasa-arvoinen avioliittolaki, elämän normien vapautuminen, tasa-arvo ja digitalisaatio. Mitä elämääni kuuluu vuonna 2017? Asumme mieheni kanssa maalla omakotitalossa. Meillä on ihana koira. Käymme työssä kaupungissa 35 km päässä. Elämä on leppoisaa.

Onko 100 vuotta pitkä aika?

Ulla-Maija Voutilainen

Ihmisen elämässä yksi ihmisikä ei yleensä riitä sataa vuotta. Äidilläni Ida Marialla ja pojan tyttärelläni Ida Julialla on ikäeroa tasan sata vuotta. Koulumaailmassa sata vuotta on niin pitkä aika, että täytyy mennä yleisen koululaitoksen alkuhämäriin. On lähdetty helmitaulusta päätyen tietokoneisiin ja muihin tekniikan ihmeisiin. Tekniikka on siis kehittynyt, onko ihminen?

Koulu, jossa olin töissä täytti sata vuotta 2006. Koulu ei ehkä ollut kauhean käytännöllinen ja nykyaikainen, mutta se oli kaunis ja viihtyisä, oikea oman aikansa helmi - hirsi- ja puurakenteinen jugend - kaunotar - ja onneksi suojelukohde ja minun työpaikkani 18 vuoden ajan. Opettajat ja oppilaat olivat tietysti vaihtuneet moneen kertaan 100 vuoden aikana.

Kuvassa siivooja entisaikaan.

Oppilaita oli ollut jopa neljä sukupolvea, mutta siivoojia viimeisen 50 vuoden aikana vain kaksi: minä ja edeltäjäni ja hän oli myös itse käynyt tätä koulua. Sadassa vuodessa on siivouksessa tapahtunut muutoksia. Koneet, kemialliset pesuaineet ja mikrokuidut ovat tulleet ja syrjäyttäneet luuta-luuttu-ämpäri systeemin. Myös tavat ovat muuttuneet ja käytös. Ennen opettajaa puhuteltiin opettajaksi, nyt sinutellaan ja puhutaan tunneilla keskenään ja "kännykkää" myös vilkuillen. Eikä käytös ole enää niin kunnioittavaa vanhempia ihmisiä kohtaan kuin ennen. Koulustani Kungsgårdsskolanista on ollut iloa ja hyötyä monille alueen asukkaalle. Sata vuotta ei ole sitä asiaa muuttanut.

Nuoret, teissä kasvaa uusi aika ja tulevaisuus ja sillä on vahva pohja isovanhempien vahvoista juurista. Siitä on hyvä ponnistaa ja luottaa, että elämä kantaa.

Siunausta ja Onnea edelleen koululleni nyt ja tulevaisuuteen. Onnittelut suurenmoiselle ja upealle 100 vuotiaalle Suomelle.

Sukututkimusta netissä

Satavuotiaan Suomen kohtalonhetkistä löytyy netissä monenlaista kansallisarkiston digitoitua aineistoa. Sotasurma-hakusanalla pääsee katsomaan kansalaissodassa kuolleet ja vuosien 1939-1945 sodissa kaatuneista on omat luettelonsa. Näiden tiedostojen mukaan kansalaissodassa menehtyi 17 Voutilaista tai Smolanderia ja talvi-, jatko- ja Lapinsodassa 62.

Uutena materiaalina on vapaaseen käyttöön tullut valtiorikosylioikeuden päätöstaltiot ja aktit sekä vuoden 1918 Sotavankilaitoksen vankikortisto. Digitaaliarkiston hakupalvelun kautta pystyy sukunimihaulla etsimään henkilöt, jotka ovat lähettäneet armonanomuksen Valtiorikosylioikeudelle. Kansalaissodan jälkeen punaisten tuomitseminen annettiin erityisten tuomioistuimien, valtiorikosoikeuksien tehtäväksi. Näiden antamista tuomioista voitiin kuitenkin tehdä armonanomus Valtiorikosylituomioistuimeen, Tämä aineisto sisältää kuulustelupöytäkirjoja punaisen vangitsemisen jälkeen ja valtiorikosoikeuden päätökset. Näistä selviää kyseisen henkilön osuus kansalaissodassa. Lisäksi sieltä voi löytää todistajainlausuntoja kyseisen henkilön luonteesta ja perusteluja armonanomukselle.

Armonanomuksen Valtiorikosylioikeudelle lähetti kuusi Voutilaista ja viisi Smolanderia. Heidän saamansa tuomiot valtiorikosoikeudessa vaihtelivat kahdesta kahdeksaan vuoteen kuritushuonetta. Lisäksi oli menetetty myös kansalaisluottamus. Tuomioiden syynä oli valtiopetos ja joissakin tapauksissa jokin muu rikos. Tuomioihin vaikutti myös se oliko henkilö osallistunut taisteluihin. Poikkeuksena muista Etelä-Savon Smolandereista polveutuva Taavetti (s. 10.1.1898) oli saanut myös kuolemantuomion murhasta.

Seuraavassa luettelo armonanomuksen lähettäneistä:

Voutilainen Uuno s. 7.12.1891 (esitelty sukukirjassa taulussa 321)
Voutilainen August s. 22.7.1890 (taulu 155)
Voutilainen Otto Fredrik s. 21.3.1891 (taulun 2183 Juho Voutilaisen poika)
Voutilainen Antti Juha s. 25.5.1897 (taulu 997)
Voutilainen Juho Petter s. 25.9.1897 (taulu 777)
Voutilainen August s. 31.5.1899 (taulu 1449)
Smolander Maria Sofia s. 19.9.1892 (taulu 1779)
Smolander Antti s. 4.11.1886 (taulu 1849)
Smolander Abel s. 27.6.1892 (taulu 1769)
Smolander Antti s. 28.5.1892 (taulu 1766)
Smolander Taavetti s. 10.1.1898 (ei sukukirjassa)

Luettelossa on yksi nainen, Maria Sofia. Hänen todetaan olleen kiivasluonteinen ja elämäntavoiltaan epäsäännöllinen. Hän oli kuulunut myös naiskaartiin. Armonanomuksessaan hän perustelee punakaartiin liittymistä lapsensa nälällä. Kaartilaisille maksettiin palkkaa ja he saivat myös ilmaisen ruuan. Lapsen tähden Maria toivoo myös pääsevänsä ehdonalaiseen. Mainittakoon, että Marian mies Albin Parviainen tuomittiin myös kapinallisena.

Laittamalla hakusanaksi sotavankilaitoksen arkisto pääsee käsiksi punavangeista tehtyyn kortistoon. Kaikista vangeista on oma korttinsa. Ne ovat aakkosjärjestyksessä. Osa kuvatuista korteista on hyvin himmeitä, mutta suurentamalla kuvia saa kyllä selville, missä kyseinen henkilö on ollut vangittuna. Tässä aineistossa on 21 Voutilaista ja kahdeksan Smolanderia.

JÄSENASIAT - Sukuseuraan liittyneet uudet jäsenet ja tietoomme tulleet poisnukkuneet

UUDET JÄSENET

Maija Toivanen, Västinniemi
Mirja Nikkari, Helsinki

POISNUKKUNEET

Mirja Kostiainen, Vantaa
Aimo Ojala, Kauniainen
Aune Ovaskainen, Kuopio
Anja Autio, Helsinki
Martti Voutilainen, Salokylä
Kauko Voutilainen, Helsinki
Hilkka-Liisa Smolander, Helsinki
Aino Laine, Hartola
Juhani Voutilainen, Rauma
Ulla Turunen, Vantaa
Kaija Kankkunen, Kuopio

Muistathan ilmoittaa muuttuneet nimi- ja osoitetietosi!

Jäsentietojen muutokset: info@ws-sukuseura.fi

Jäsenhakemukset: Marita Parviainen, Peltokuja 7, 71160 Riistavesi

Voutilaisten-Smolanderien

70-vuotis Sukujuhla ja -kokous

Kuopiossa 21.-22.7.2018

Laita päivämäärät kalenteriisi.
Lisää tietoa ensi keväänä jäsenkirjeessä ja kotisivuillamme www.ws-sukuseura.fi

Lähettäjä:
WS-Sukuseura ry
Lokkitie 1 C 4

73600 KAAVI

Itella Green

Kuva: Mikko Kauppinen

Joululahjaksi tai itselle sukuseuran riipus ja / tai korvakorut

Sukuseuramme on saanut oman hopeisen korun. Korun on suunnitellut ja valmistanut Eva Thoren Juankoskelta. Korun halkaisija on 15mm, ja siinä on sukuseuramme vaakuna (oksinoitu). Korua on saatavana sekä riipuksena että korvakoruina (napit tai riippuvat). Korut ovat kauniissa lahjarasiassa.

Hinta:
Riipus 60€ (45cm / 50cm ketjulla)
Korvakorut 60€

Sukutuotteita

Sukukirja		60€
Isännänviiri		110€
Pöytäviiri (standaari)		30€
Hopeinen rintamerkki		8,50€
Kankainen hihamerkki		2,50€
Olavinlinna-adressi kuorineen		1,50€
Muistopatsas postikortti		1,20€
Sukuseuran kirjekuori C6	10kpl	1,20€
	25kpl	2,50€
Anno Domini 1559 -kirja	1kpl	8,50€
	5kpl	25,00€
Kylpypyyhe		20,00€
Kasvo-/käsipyyhe		10,00€
Muki		15,00€
Ruokaservetit	10kpl	3,50€
Kahviservetit	10kpl	3,00€
Pikeepaita, turkoosi		25,00€
Pikeepaita, valkoinen/musta		20,00€
T-paita, ws-logolla		15,00€

- naisille; fuksia, nude, musta ja valkoinen
- miehille; lila, turkoosi, musta ja valkoinen

Tilaukset: Marita Parviainen
Peltokuja 7
71160 Riistavesi
044-5928 697 (iltaisin)
info@ws-sukuseura.fi

Tuotteet toimitetaan postiennakolla.

Sukuseura kiittää kuluneesta vuodesta ja toivottaa Rauhaisaa Joulun odotusta ja Hyvää Alkavaa Vuotta 2018 !